

Fehim it-Test: Aqra is-silta li ġejja

Il-Lewn Iswed

L-iswed huwa kulur ukoll, għalkemm issib ċerti għalliema tal-arti, li jinsistu li l-iswed mhux kulur u li m'għandekx tużah fil-pittura. Ħallihom jgħidu. Jiena dejjem użajtu u nibqa' nużah u jogħgobni. L-iswed huwa kulur li jiġi f'tubi taż-żebgħa bħall-kuluri l-oħra u jqum il-flus daqshom.

Hawn iswed u hawn iswed, naturalment, imma aħna se nitkellmu fuq l-iswed ta' kull kwalità. Għax l-iswed Malti, ħlief fil-pittura u fil-lewn tal-karozzi ma tantx jagħmel differenza. Il-Maltin donnhom iħobbuh l-iswed, għax it-tfajliet żgħażaġħ kollha jilbsu l-iswed. Rari tmur xi mkien u ssib li t-tfajliet għamlu xi haġa kuraġġuża u libsu differenti. Le, kollha l-istess, kollha libsin l-iswed. Għax moda l-iswed. Tgħid iż-żgħażaġħ jiehdu pjaċir ikunu kollha l-istess? Ara x-xjuħ jew dawk ta' fuq it-tletin sena, dawk jilbsu l-kuluri kollha, marsusin, se jixpakkaw, imma jithajru jbillu subgħajhom (jew aħjar ilbieshom) fil-paletta ta' lwien il-qawsalla.

L-irġiel, biex ikunu solenni, dejjem bl-iswed. Għal xi gradwazzjoni, tiegħ jew funeral, m'hemmx x'tagħmel... l-iswed. Filgħodu u filgħaxija, dejjem iswed għalkemm ġieli tara l-abjad minflok. Imma l-abjad kulur? Ejja ma nibdewx kwistjoni oħra. La jiġi fit-tubi tal-kuluri, mela huwa kulur ukoll.

S'hawn wasalna biex nagħrfu li l-iswed jista' jkun anki sinjal ta' ferħ u solennità. Imma jista' jkun ukoll sinjal ta' luttu. Fil-funerali dejjem nilbsu l-iswed. L-Amerka le. Kulhadd jilbes il-kuluri tas-soltu anke f'funeral. Stramba din meta taraha għall-ewwel darba. Imma rajt ħafna affarijiet f'ħajti u naħseb li għad fadalli nara iżjed. Jgħidu li fiċ-Ċina s-sinjal tal-luttu huwa l-abjad. Dawk kolli bil-maqlub, u bilkemm ma jgħidux li vvintaw kolli huma. Ma kienx Marco Polo li mar hemm u ġieb ħafna stejjer!

L-iswed jixraq ferm fuq il-karozzi. Jekk trid serjetà, aghzel l-iswed. Minħabba f'hekk m'għadx hawn ħafna karozzi suwed. Qed jiskarsaw. Donnu n-nies ma tridux serjetà. Trid spirtu ta' loġħob esperimentali, jixxokkja, ċajtier, kolli, imma serju qatt. Min irid jgħix ma' bniedem serju? U wisq inqas ma' karozza serja?

L-iswed ibeżża' meta jfakkrek fid-dlam. L-iswed huwa dak li tara meta m'hemmx dawl, meta tidhol f'kamra u s-swiċċ ma jaħdimx. Meta jmur l-elettriku billejl, dlam ikollok u trid timxi fid-dlam jekk trid timxi. Kemm tkun ansjuż. Tieġu r-ruħ hekk kif issib is-sulfarini u tixgħel xi xemgħa.

L-iswed għandu saħħa tremenda. Għandu fond u għandu piż. Għandu ċertu dawl ġo fih li ma tafx x'inhu. L-iswed għani ħafna u għandu ċertu dagħbien. Għandu distanza, għandu spazju li tista' tintilef ġo fih. Fih avventura ta' ġungla primordjali. L-ewwel wieħed li jġi jgħidli li l-iswed mhux kulur, indelliklu tubu żebgħa ma' wiċċu!

(Artiklu addattat mir-rivista Sagħtar, Dicembru 2007)

